

Sygn. akt VI U 1077/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2016 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 4 marca 2016 r., znak:(...)

w sprawie: J. B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

oddala odwołanie.

Na oryginale właściwy podpis.

VI U 1077/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 marca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpoznaniu wniosku J. B. z dnia 15 stycznia 2016r. – odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, podając w uzasadnieniu swego stanowiska, iż nie udokumentował on na dzień 1 stycznia 1999r. 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku i uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy przyjął natomiast za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999r. okres stażu sumarycznego uprawniającego do emerytury w wymiarze 25 lat i 19 dni.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony J. B., domagając się zmiany decyzji poprzez przyznanie mu emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wobec nieprzedłożenia przez ubezpieczonego świadectw pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Ubezpieczony J. B. (urodz. (...)) w dniu 15 stycznia 2016r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w B. wniosek o emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach. W treści wniosku wskazał on, iż jest członkiem

otwartego funduszu emerytalnego. Nie wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa, wpisując w tej rubryce wniosku słowo „najkorzystniej”. Na rozprawie wniósł o przekazanie tych środków za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na dochody budżetu państwa. Ubezpieczony 60 lat ukończył w dniu(...)

Ubezpieczony w okresie swojej aktywności zawodowej pracował w:

- 1) Zakładzie (...) w B. od 1 września 1971r. do 15 lipca 1974r., przy czym w okresie od 1 września 1971r. do 30 czerwca 1974r. miał zawartą z tym Zakładem umowę o praktyczną naukę zawodu. W dniu 19 czerwca 1975r. powierzono ubezpieczonemu stanowisko elektromontera, na którym pracował do 14 lipca 1974r., a z dniem 15 lipca 1974r. został skreślony z ewidencji pracowników Zakładu z powodu porzucenia pracy.
- 2) Zakładach (...) Przedsiębiorstwie Państwowym w B. od 1 października 1974r. do 7 czerwca 1977r. na stanowisku elektromontera instalacji elektrycznych, przy czym w okresie od 27 stycznia 1976r. do 1 czerwca 1976r. odbył zasadniczą służbę wojskową. Ten stosunek pracy został rozwiązany z inicjatywy ubezpieczonego z dniem 7 czerwca 1977r.
- 3) (...)Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. od 21 czerwca 1977r. do 12 listopada 1977r. na stanowisku elektromontera.
- 4) Spółdzielni (...) w B. od 16 listopada 1977r. do 31 lipca 1979r. na stanowisku konserwatora elektryka.
- 5) (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. od 27 sierpnia 1979r. do 31 lipca 1981r. na stanowisku elektromontera.
- 6) (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. od 4 sierpnia 1981r. do 31 marca 1989r., z tym iż od 4 sierpnia 1981r. do 2 kwietnia 1986r. na stanowisku elektryka, a od 3 kwietnia 1986r. do 31 marca 1989r. na stanowisku blacharza – dekarza.
- 7) (...) Spółce z o.o. (...) z siedzibą w B. od 3 maja 1989r. do 23 sierpnia 1989r. na stanowisku dekarza – blacharza.
- 8) Przedsiębiorstwie (...) w B. od 5 września 1989r. do 31 marca 1992r. na stanowisku dekarza.

Od dnia 1 kwietnia 1992r. J. B. rozpoczął prowadzenie własnej działalności gospodarczej w zakresie usług dekarских.

W latach 1980r. albo 1981r. do 1992r. ubezpieczony wykonywał prace przy budowie dachu K. pod wezwaniem (...)J. w B. przy ul. (...), nie miał jednak zawartej umowy o pracę, a pracę tę wykonywał w godzinach popołudniowych od 15:30 - 16:00 do godziny 20:00 latem i 18:00 zimą bez pisemnej umowy o pracę, pracując społecznie i otrzymując też pewne kwoty od księdza. W wolne soboty ubezpieczony pracował przy budowie kościoła od rana do wieczora.

Praca ubezpieczonego w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. na stanowisku blacharza – dekarza w okresie od 3 kwietnia 1986r. do 31 marca 1989r. polegała na kładzeniu papy na nowobudowanych budynkach wielorodzinnych, montowaniu rynien oraz parapetów, które zakładał pracując wewnątrz pomieszczeń tych budynków.

Natomiast jego zatrudnienie w tym Przedsiębiorstwie w okresie wcześniejszym na stanowisku elektryka polegało na kopaniu rowów na głębokości około 80 cm pod instalację kablową elektryczną zewnętrzną, doprowadzającą energię elektryczną dla celów zasilania na budowach żurawi samojezdnych, wind przyściennych i oświetlenia na budowie.

W Zakładzie (...) w B. ubezpieczony w okresie nauki zawodu od 1 września 1971r. do 18 czerwca 1974r. wykonywał pracę przez 3 dni w tygodniu w ramach praktycznej nauki zawodu, a 3 dni uczył się w szkole zawodowej w salach lekcyjnych.

W Zakładach (...) w B. ubezpieczony wykonywał wszystkie naprawy elektryczne (naprawiał pompy do klejów żywicowych, wentylatory, taśmy, kładł nową instalację elektryczną w halach produkcyjnych). Na wydziale pianek (W

– 7100) oraz wydziale, w którym produkowano płytki PCV i wykładziny podłogowe (W – 2400) wykonywał on pracę jako elektromonter, a wszyscy pracownicy tych wydziałów pracowali w szczególnych warunkach.

Z kolei w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa(...) w B. ubezpieczony wykonywał pracę przy układaniu instalacji elektrycznej kablowej, która miała zostać doprowadzona do szpitala w P. oraz do szpitala w I.. Praca ta polegała na wykonaniu wraz z innymi pracownikami wykopów w ziemi o głębokości 80 cm w celu położenia tej instalacji kablowej energetycznej.

W Spółdzielni (...) w B. ubezpieczony wykonywał prace elektryczne w blokach mieszkalnych należących do Spółdzielni, polegające na wymianie gniazdek, wyłączników, automatów czasowych świateł w klatkach schodowych bloków, a sporadycznie wymieniał przepalone instalacje elektryczne.

W (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. ubezpieczony wykonywał prace polegające na zakładaniu instalacji odgromnikowych, instalacji elektrycznych (wewnątrz budynków) oraz przy doprowadzaniu instalacji elektrycznych kablowych do nowobudowanych bloków mieszkalnych. Ubezpieczony wykonywał też wykopy w celu ułożenia w nich instalacji kablowych.

W (...) Spółce z o.o. (...) w B. ubezpieczony pracował jako blacharz – dekarz, wykonując ten sam rodzaj prac, który wykonywał jako blacharz – dekarz w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B..

Z kolei pracując w Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku blacharza – dekarza wykonywał on prace związane z remontem kamienic należących do tego Przedsiębiorstwa oraz należnych do prywatnych właścicieli, w szczególności ubezpieczony wymieniał rynny, rury spustowe, wymieniał parapety pracując na rusztowaniach zewnętrznych, jak również zajmował się remontem dachów, wymieniając uszkodzone elementy poszycia (deski i krokwie).

Ten sam rodzaj prac wykonywał on także w ramach własnej działalności gospodarczej.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, ich odpisów i kserokopii zebranych w aktach organu rentowego, aktach osobowych ubezpieczonego dotyczących jego zatrudnienia u wyżej wymienionych pracodawców (z wyjątkiem (...)Spółki z o.o. (...), co do której nie udało się ustalić miejsca przechowywania akt osobowych powoda) oraz dowodów z zeznań świadków: A. G., J. F. i R. Ł. oraz przesłuchania ubezpieczonego (e-protokół rozprawy k.72 oraz skrócony protokół rozprawy – k.65 – 71 a.s.).

Analizując powyższy stan faktyczny poprzez właściwe unormowania przepisów prawa materialnego, określające warunki nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach w pierwszej kolejności wskazać należy, iż zgodnie z art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016r. poz.887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32 – 34, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27.

Emerytura o której mowa w ust.1 przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego (art.184 ust.2).

Zgodnie z treścią art.32 ust.1 cytowanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r., będącym pracownikami o których mowa w ust.2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art.27 pkt 1 (65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet). Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w cytowanym wyżej przepisie, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na

bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepisy rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lutego 1983r., które nadal zachowały swoją moc na warunkach określonych w art.32 ust.4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 ust.1 rozporządzenia z 1983r. pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie zaś z § 2 cytowanego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust.2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Niemniej jednak należy wskazać, iż w przypadku, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczeń potwierdzających okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach z przyczyn od siebie niezależnych, art.472 i 473 K.p.c. umożliwiają ustalenie tych okoliczności w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z ww. artykułami w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazywał jednoznacznie, iż ubezpieczony na dzień wejścia w życie ustawy emerytalnej, t.j. na dzień 1 stycznia 1999r. nie legitymował się wymaganym stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat.

Do okresu pracy w szczególnych warunkach nie mogły być zaliczone następujące okresy powyższego zatrudnienia u ubezpieczonego:

- od 1 września 1971r. do 15 lipca 1974r. albowiem większość tego okresu (1 wrzesień 1974r. – 18 czerwca 1974r.) nie wykonywał on pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż 3 dni w tygodniu uczęszczał na zajęcia lekcyjne w szkole zawodowej, a za okres od 19 czerwca 1974r. do 15 lipca 1974r. nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach;
- od 16 listopada 1977r. do 31 lipca 1979r. w Spółdzielni(...) w B., gdy wykonywał wtedy w ramach swoich obowiązków pracowniczych zwykle prace elektryczno – konserwacyjne, które nie były pracami wskazanymi w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. – wykazie A dziale II w energetyce: prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych;
- od 27 sierpnia 1979r. do 31 lipca 1981r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. albowiem w ramach obowiązującej ubezpieczonego normy czasu pracy wykonywał on takie prace jak zakładanie w nowobudowanych blokach mieszkalnych instalacji elektrycznych. Jego praca w tym Przedsiębiorstwie – polegająca według zeznań powoda – na układaniu instalacji kablowych doprowadzających energię elektryczną do budynków wielorodzinnych nie była wykonywana zatem w pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż wykonywał on także w ramach obowiązującego go wymiaru czasu pracy wyżej wskazane prace elektryczne. Zgodnie z § 2 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu

są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy,

- okres prowadzenia przez ubezpieczonego działalności gospodarczej w zakresie usług dekarских od 1 kwietnia 1992r. do 31 grudnia 1998r. albowiem nie jest to okres zatrudnienia pracowniczego wykonywanego w ramach stosunku pracy (poz. § 2 ust.1 i ust.2 oraz § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.),
- okres pracy ubezpieczonego od 1980r. - 1981r. do 1992r. przy budowie dachu kościoła albowiem nie było dowodów na to, iż zatrudnienie to miało charakter zatrudnienia wykonywanego na podstawie stosunku pracy (powód nie przedłożył bowiem dowodów na tę okoliczność w postaci umowy o pracę bądź innych dowodów), a ponadto jak wynikało z przesłuchania powoda praca ta nigdy nie była wykonana w pełnym wymiarze czasu, lecz w godzinach popołudniowych od 15:00 – 15:30 do 18:00 – 20:00 (w zależności od pory roku). Z zeznań świadków powołanych przez powoda: R. Ł. i J. F. wynikało, iż przy budowie kościoła pracowali oni społecznie, bez wynagrodzenia.

Nawet zatem sumując pozostałe okresy pracowniczego zatrudnienia powoda wskazane wyżej w punkcie 2 (w Zakładach (...)) – 2 lata 8 miesięcy i 7 dni), punkcie 3 (w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. – 4 miesiące i 21 dni), punkcie 6 (w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. – 7 lat 7 miesięcy i 28 dni), w punkcie 7 (w Budowlanej Spółce z o.o. (...) w B. – 3 miesiące i 12 dni) oraz punkcie 8 (w Przedsiębiorstwie (...) w B. – 2 lata 6 miesięcy i 26 dni) otrzymujemy potencjalny okres zatrudnienia ubezpieczonego w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999r. w wymiarze tylko 13 lat 7 miesięcy i 4 dni. Przypomnieć przy tym należy, iż w tym ponad 13 - letnim okresie zatrudnienia powód także nie legitymował się świadectwami wykonywania prac w szczególnych warunkach.

Mając na uwadze powyższe argumenty i ustalenia Sąd Okręgowy na podstawie art.477¹⁴ § 1 K.p.c. w związku z art.184 i 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz powołanymi wyżej przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. oddalił odwołanie.